

ОСОБЛИВОСТІ І МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ» В ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Більша частина викладачів сучасних технічних університетів, на жаль, не має належної психолого-педагогічної педагогіки, бо в програмах технічної освіти вона була вкрай обмежена. Впровадження іновативних прогресивних педагогічних технологій і форм контролю знань студентів, застосування прискореного навчання за індивідуальними навчальними планами, використання дистанційної та екстернатної форм навчання вимагають вдосконалення педагогічної майстерності викладачів вищої школи, зокрема тих, хто не набув достатнього практичного досвіду.

Аспірантська підготовка слухачів першого року навчання нашого університету зі спецкурсу «Основи психології і педагогіки вищої школи» саме і спрямована на оволодіння майбутніми викладачами системою знань та вмінь з проблем виховання і розвитку особистості у навчанні, психологічних особливостей навчально-пізнавальної діяльності та педагогічного спілкування. В цьому аспекті ми використовуємо досвід кафедри психології і педагогіки національного технічного університету «КПІ» /О.В.Винославська/ про виділення і зосередження ситуацій, якими необхідно оволодіти аспірантам. Перші три типи виникають в процесі реалізації викладачем функцій навчання і спрямовані на формування у студентів знання, умінь та навичок професійної діяльності. Це ситуації: а) взаємодія викладача з аудиторією під час читання лекцій; б) взаємодія викладача з групою студентів на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях; в) взаємодія викладача з студентами в ході індивідуального консультування, прийому заліків, екзаменів тощо. Що стосується педагогічних ситуацій четвертого типу, то вони мають місце під час міжособистісної взаємодії викладача з керівником та членами колективу і спрямовані на розв'язання організаційних, методичних, виховних завдань, встановлення позитивного морально-психологічного клімату в колективі.

Окремо слід підкреслити доцільність включення в нашу програму теми «Психологія творчості та винахідницької діяльності». Це особливо важливо для майбутніх науковців технічного скерування. Тема сприяє розвитку у аспірантів більш чітких уявлень про творчість і особливості винахідництва, формування у них поглядів на діяльність викладача університету як творчий процес.

Особливо підкреслюється роль творчої взаємодії викладача і студента, психологічні закономірності їх спілкування, встановлення контакту, який, як відомо, є умовою ефективного сприйняття навчального матеріалу і є спільністю психічного стану лектора і аудиторії, викликаного взаєморозумінням, обопільною зацікавленістю і довір'ям. При цьому важливо розкрити механізми контакту – емоційне і інтелектуальне співпереживання і співмислення, коли викладач ніби тут же на очах у слухачів, імпровізує, формує ще недостатньо чітко усвідомлені думки аудиторії. При цьому використовуються паузи-роздуми, що викликає у студентів наміри «підказати» необхідну думку, фразу. Один з популярних прийомів, який ми широко використовуємо, - привернення матеріалу про життя, діяльність і подвиг видатних учених, історичних постатей, імена яких вписані в історію науки і культури, апеляція до авторитетів, розкриття їх особистості, тернистого шляху. З цікавістю проходить тренінг по оволодінню аспірантами навичок проведення соціометричних і соціонічних досліджень індивідів, студентських індивідів, студентських груп і колективів.